

EURÓPSKY DOHOVOR o mierovom riešení sporov

Preambula

Signatárske vlády, členovia Rady Európy,

berúc do úvahy, že cieľ Rady Európy je dosiahnuť väčšiu
jednotu medzi jej členmi,

presvedčené, že upevnenie mieru založeného na spravodlivosti
je životným záujmom na zachovanie ľudskej spoločnosti
a civilizácie,

rozhodnuté riešiť spory, ktoré môžu vzniknúť medzi nimi,
mierovými prostriedkami,

dohodli sa takto:

KAPITOLA I SÚDNE VYSPORIADANIE

Čl.1

Vysoké zmluvné strany predložia všetky medzinárodnoprávne
spory, ktoré môžu vzniknúť medzi nimi, na rozhodnutie
Medzinárodnému súdnemu dvoru; tieto spory sa týkajú najmä

- a) výkladu zmluvy,
- b) akejkoľvek otázky medzinárodného práva,
- c) existencie akejkoľvek skutočnosti, ktorá môže zakladať
porušenie medzinárodného záväzku,
- d) povahy alebo rozsahu nápravy porušenia medzinárodného
záväzku.

Čl.2

1. Ustanovenia článku 1 sa nedotýkajú záväzkov, ktorými Vysoké
zmluvné strany prijali alebo môžu prijať jurisdikciu
Medzinárodného súdneho dvora pri riešení iných sporov, ako sú
uvedené v článku 1.

2. Strany v spore sa môžu pred súdnym vysporiadaním dohodnúť
na zmierovacom konaní.

Čl.3

Vysoké zmluvné strany, ktoré nie sú stranami Štatútu
Medzinárodného súdneho dvora, prijímú nevyhnutné opatrenia potrebné
na prístup k tomuto štatútu.

KAPITOLA II ZMIEROVACIE KONANIE

Čl.4

1. Vysoké zmluvné strany predložia na zmierovacie konanie
všetky spory, ktoré môžu vzniknúť medzi nimi a ktoré nespádajú do
pôsobnosti článku 1.

2. Strany v spore, ktorý spadá do pôsobnosti tohto článku, sa
však môžu dohodnúť, že predložia spor rozhodcovskému tribunálu bez
predchádzajúceho zmierovacieho konania.

Čl.5

V prípade vzniku sporu v rozsahu článku 4 bude vzniknutý spor predložený stálej zmierovacej komisii príslušnej vo veci, ktorá bola už skôr zriadená príslušnými stranami. Ak sa strany dohodnú, že sa neobrátia na túto komisiu, alebo v prípade, ak takáto komisia neexistuje, spor bude predložený osobitnej zmierovacej komisii, ktorú strany vytvoria v lehote troch mesiacov od predloženia žiadosti v tejto veci jednou stranou druhej strane.

Čl.6

Ak sa príslušné strany nedohodnú inak, osobitná zmierovacia komisia bude zostavená takto: Komisia má päť členov. Každá strana vymenuje jedného člena komisie, ktorý môže byť jej občanom. Ďalší traja členovia komisie vrátane predsedu sa určujú po vzájomnej dohode z občanov tretích štátov. Títo traja členovia komisie musia byť občanmi rozdielnych štátov, nesmú mať obvyklý pobyt na území strán a nesmú byť v ich službách.

Čl.7

Ak sa spoločné vymenovanie členov komisie neuskutoční v lehote podľa článku 5, úloha vykonať nevyhnutné vymenovanie patrí vláde tretieho štátu vybranej po vzájomnej dohode strán a v prípade, ak sa na tom strany v lehote troch mesiacov nedohodnú, predsedovi Medzinárodného súdneho dvora. V prípade, že predseda Medzinárodného súdneho dvora je občanom jednej zo strán v spore, patrí táto úloha podpredsedovi dvora alebo ďalšiemu služobne najstaršiemu sudcovi dvora, ktorý nie je občanom strán.

Čl.8

Uvoľnené miesta, ktoré môžu vzniknúť v dôsledku úmrtia, odstúpenia, alebo z akéhokoľvek iného dôvodu, sa obsadia v čo najkratšej lehote spôsobom stanoveným pre vymenovania.

Čl.9

1. Spory sa predkladajú osobitnej zmierovacej komisii prostredníctvom spoločnej žiadosti strán adresovanej predsedovi komisie, alebo ak nedôjde k dohode strán, prostredníctvom žiadosti ktorejkoľvek strany.
2. Žiadosť obsahuje po celkovom zhrnutí podstaty sporu výzvu, aby komisia prijala všetky nevyhnutné opatrenia s cieľom dospieť k mimosúdному riešeniu.
3. Ak žiadosť predloží len jedna zo strán, musí o nej bez meškania informovať druhú stranu.

Čl.10

1. Ak sa strany nedohodnú inak, bude osobitná zmierovacia komisia zasadať v sídle Rady Európy alebo na inom mieste určenom predsedom komisie.
2. Komisia môže kedykoľvek požiadať generálneho tajomníka Rady Európy o poskytnutie pomoci.

Čl.11

Činnosť osobitnej zmierovacej komisie je verejná, iba ak o tom rozhodne komisia so súhlasom strán.

Čl.12

1. Ak sa strany nedohodnú inak, osobitná zmierovacia komisia stanoví svoj procesný postup, ktorý v každom prípade musí zabezpečiť, aby boli obe strany vypočuté. Vo vzťahu

k vyšetrovaniu, podľa ustanovení tohto dohovoru, komisia, pokiaľ jednomyselne nerozhodne inak, postupuje v súlade s ustanoveniami III. časti Haagskeho dohovoru o pokojnom riešení medzinárodných sporov z 18. októbra 1907.

2. Strany sú pred zmierovacou komisiou zastúpené agentmi, ktorí konajú ako sprostredkovatelia medzi stranami a komisiou; stranám môžu pomáhať poradcovia a experti vymenovaní na tento účel a strany môžu požadovať, aby boli vypočuté všetky osoby, ktorých svedectvo považujú za potrebné.

3. Komisia je oprávnená požadovať ústne vysvetlenie od agentov, poradcov a expertov oboch strán a taktiež od všetkých osôb, ktoré bude považovať za potrebné predvolať, so súhlasom ich vlád.

Čl.13

Ak sa strany nedohodnú inak, osobitná zmierovacia komisia prijíma rozhodnutia väčšinou hlasov a s výnimkou procedurálnych otázok sú jej rozhodnutia platné len v prípade účasti všetkých jej členov.

Čl.14

Strany uľahčia činnosť osobitnej zmierovacej komisie, najmä jej poskytnú v čo najširšom možnom rozsahu všetky relevantné dokumenty a informácie. Strany využijú dostupné prostriedky, aby umožnili komisii konať na svojom území a v súlade s ich právnym poriadkom predvolávať a vypočúvať svedkov alebo expertov, ako aj uskutočniť ohliadku miesta.

Čl.15

1. Úlohou osobitnej zmierovacej komisie je objasniť sporné otázky, na tento účel vyšetrovaním alebo inak zhromaždiť všetky potrebné informácie a usilovať sa priviesť strany k dohode. Po preskúmaní prípadu môže stranám oznámiť podmienky riešenia, ktoré sa javí ako schodné, a stanoviť im lehotu na vyjadrenie.

2. Komisia na záver svojej činnosti vypracuje zápisnicu, ktorá podľa okolností prípadu obsahuje vyjadrenie, že strany dospeli k dohode, a ak je to potrebné, aj podmienky dohody, prípadne vyjadrenie, že nebolo možné dosiahnuť zmierenie. V zápisnici sa neuvedie, či rozhodnutia komisie boli prijaté jednomyselne alebo väčšinou hlasov.

3. Ak sa strany nedohodnú inak, činnosť komisie sa skončí v lehote šiestich mesiacov odo dňa, keď bol komisii spor predložený.

Čl.16

Zápisnica komisie bude bez meškania doručená stranám. Môže byť zverejnená iba so súhlasom strán.

Čl.17

1. Počas činnosti komisie každý jej člen poberá odmenu, ktorej výška bude stanovená dohodou strán, pričom každá strana sa na nej bude podieľať rovnakým dielom.

2. Všeobecné výdavky spojené s činnosťou komisie budú rozdelené rovnakým spôsobom.

Čl.18

V prípade zmiešaných sporov, ktoré obsahujú otázky, ktoré je

vhodné riešiť zmierovacím konaním, ako aj ďalšie otázky, ktoré je vhodné riešiť súdnym konaním, každá strana v spore má právo trvať na tom, aby zmierovaciemu konaniu predchádzalo súdne vysporiadanie právnych otázok.

KAPITOLA III ROZHODCOVSKÉ KONANIE

Čl.19

Vysoké zmluvné strany predložia na rozhodcovské konanie všetky spory, ktoré môžu vzniknúť medzi nimi, s výnimkou sporov uvedených v článku 1, a ktoré neboli urovnané v zmierovacom konaní, a to preto, že sa strany dohodli nepredložiť spor najskôr na zmierovacie konanie alebo že zmierovacie konanie bolo neúspešné.

Čl.20

1. Strana požadujúca, aby sa uskutočnilo rozhodcovské konanie, oboznámi druhú stranu s nárokom, ktorý má v úmysle predložiť v rámci rozhodcovského konania, so skutočnosťami, na ktorých je nárok založený, a s menom rozhodcu, ktorého vymenovala.

2. Ak sa strany v spore nedohodnú inak, rozhodcovský tribunál je zložený takto:

Rozhodcovský tribunál sa skladá z piatich členov. Každá strana vymenuje jedného člena, ktorý môže byť jej občanom. Ďalší traja rozhodcovia vrátane predsedu sa určujú po vzájomnej dohode z občanov tretích štátov. Títo rozhodcovia musia byť občanmi rozdielnych štátov, nesmú mať obvyklý pobyt na území strán a nesmú byť v ich službách.

Čl.21

Ak sa vymenovanie členov rozhodcovského tribunálu neuskutoční v lehote troch mesiacov potom, ako jedna strana požiadala druhú stranu o vytvorenie rozhodcovského tribunálu, úloha vykonať nevyhnutné vymenovania patrí vláde tretieho štátu vybranej po vzájomnej dohode strán a v prípade, že sa strany nedohodnú v lehote troch mesiacov, predsedovi Medzinárodného súdneho dvora. V prípade, že predseda Medzinárodného súdneho dvora je občanom jednej zo strán v spore, táto úloha patrí podpredsedovi dvora alebo ďalšiemu služobne najstaršiemu sudcovi dvora, ktorý nie je občanom strán.

Čl.22

Uvoľnené miesta, ktoré môžu vzniknúť v dôsledku úmrtia, odstúpenia alebo z akéhokoľvek iného dôvodu, sa obsadia v čo najkratšej lehote spôsobom stanoveným pre vymenovania.

Čl.23

Strany uzavru osobitnú dohodu určujúcu predmet sporu a podrobnosti konania.

Čl.24

Ak osobitná dohoda neobsahuje náležitosti uvedené v článku 23, uplatňujú sa, pokiaľ je to možné, ustanovenia IV. časti Haagskeho dohovoru o pokojnom riešení medzinárodných sporov z 18. októbra 1907.

Čl.25

Ak v lehote troch mesiacov odo dňa vytvorenia rozhodcovského tribunálu nebude uzavretá osobitná dohoda, spor môže byť

predložený tribunálu na základe žiadosti jednej zo strán.

Čl.26

Ak osobitná dohoda neobsahuje zodpovedajúce ustanovenia alebo ak osobitná dohoda nebola uzavretá, tribunál rozhodne "ex aequo et bono", pridržiavajúc sa všeobecných princípov medzinárodného práva, rešpektujúc zmluvné záväzky a konečné rozhodnutia medzinárodných tribunálov, ktoré sú pre strany záväzné.

KAPITOLA IV VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Čl.27

Ustanovenia tohto dohovoru sa nepoužijú na spory

- a) týkajúce sa skutočností alebo okolností pred nadobudnutím platnosti tohto dohovoru medzi stranami v spore,
- b) o otázkach, ktoré podľa medzinárodného práva patria výlučne do vnútroštátnej jurisdikcie štátov.

Čl.28

1. Ustanovenia tohto dohovoru sa nepoužijú na spory, pri ktorých sa strany dohodli alebo sa môžu dohodnúť, že predložia spor na vyriešenie v rámci iného mierového urovnacieho konania. Vo vzťahu k sporom, ktoré spadajú do pôsobnosti článku 1, sa však Vysoké zmluvné strany vzdávajú dovolávania sa takých dohôd uzavretých medzi nimi, ktoré neupravujú konanie vedúce k záväznému rozhodnutiu.

2. Tento dohovor sa v žiadnom prípade nedotýka vykonávania ustanovení Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950, alebo Dodatkového protokolu k tomuto dohovoru, podpísaného 20. marca 1952.

Čl.29

1. V prípade sporov, ktorých predmet v súlade s vnútroštátnym právom jednej zo strán patrí do právomoci jej súdnych alebo správnych orgánov, môže táto strana vzniesť námietku proti tomu, aby sa v spore konalo podľa ktoréhokoľvek z postupov upravených týmto dohovorm, pokiaľ príslušný orgán v primeranej lehote nevydá konečné rozhodnutie.

2. Ak bolo vydané konečné rozhodnutie podľa vnútroštátneho práva príslušného štátu, nemožno postupovať v súlade s akýmkoľvek konaním v zmysle tohto dohovoru po uplynutí lehoty piatich rokov odo dňa tohto rozhodnutia.

Čl.30

Ak by bol výkon súdneho rozhodnutia alebo rozhodcovského nálezu v rozpore s rozhodnutím alebo opatrením vydaným súdom alebo iným orgánom jednej zo strán v spore a ak vnútroštátne právo tejto strany neumožňuje alebo iba čiastočne umožňuje zrušenie následkov tohto rozhodnutia alebo opatrenia, dvor alebo rozhodcovský tribunál, ak je to nevyhnutné, poskytne dotknutej strane uspokojivé zadostučinenie.

Čl.31

1. Vo všetkých prípadoch, keď je spor predmetom rozhodcovského alebo súdneho konania, a najmä vtedy, keď rozdielne postoje strán vyplývajú z činu už vykonaného alebo ktorý bude vykonaný, Medzinárodný súdny dvor, konajúc podľa článku 41 svojho štatútu, alebo rozhodcovský tribunál určí v najkratšej možnej lehote

predbežné opatrenia, ktoré treba prijať. Strany v spore sú povinné tieto opatrenia akceptovať.

2. Ak je spor predložený zmierovacej komisii, môže odporučiť stranám prijať také predbežné opatrenia, aké považuje za vhodné.

3. Strany sa zdržia všetkých opatrení, ktoré by pravdepodobne mohli negatívne ovplyvniť výkon súdneho alebo rozhodcovského rozhodnutia alebo navrhnuté dohody zmierovacej komisie a vo všeobecnosti sa zdržia akéhokoľvek konania, ktoré by mohlo zhoršiť alebo rozšíriť spor.

Čl.32

1. Tento dohovor sa bude vykonávať medzi stranami aj v prípade, keď tretí štát, ktorý buď je, alebo nie je stranou tohto dohovoru, má záujem na spore.

2. V zmierovacom konaní sa strany môžu dohodnúť, že prizvú takýto tretí štát, aby vstúpil do konania.

Čl.33

1. Ak v súdnom alebo rozhodcovskom konaní má tretí štát názor, že spor sa týka jeho legitímnych záujmov, môže sa obrátiť na Medzinárodný súdny dvor alebo rozhodcovský tribunál so žiadosťou o vstup do konania ako tretia strana.

2. O tejto žiadosti. rozhoduje dvor alebo tribunál.

Čl.34

1. Každá Vysoká zmluvná strana môže pri uložení ratifikačných listín vyhlásiť, že nebude viazaná

a) kapitolou III týkajúcou sa rozhodcovského konania alebo
b) kapitolami II a III týkajúcimi sa zmierovacieho konania
a rozhodcovského konania.

2. Vysoká zmluvná strana sa môže dovolávať len tých ustanovení tohto dohovoru, ktorými je viazaná.

Čl.35

1. Vysoké zmluvné strany môžu urobiť iba výhrady, ktoré vylučujú použitie tohto dohovoru na spory týkajúce sa určitých prípadov alebo jasne určeného predmetu, ako je napríklad územný status alebo spory presne definovaných kategórií. Ak jedna z Vysokých zmluvných strán urobila výhradu, ostatné strany môžu uplatniť rovnakú výhradu vo vzťahu k tejto strane.

2. Predpokladá sa, pokiaľ nie je výslovne uvedené inak, že sa nijaká výhrada, ktorá bola urobená, nevzťahuje na zmierovacie konanie.

3. S výnimkou prípadu podľa odseku 4 tohto článku všetky výhrady musia byť urobené v čase uloženia ratifikačných listín k tomuto dohovoru.

4. Ak Vysoká zmluvná strana prijíma obligatórnu jurisdikciu Medzinárodného súdneho dvora podľa článku 36 ods. 2 jeho štatútu s výhradami alebo ak mení tieto výhrady, môže jednoduchým vyhlásením, v súlade s ustanoveniami odsekov 1 a 2 tohto článku urobiť rovnaké výhrady k tomuto dohovoru. Tieto výhrady nezbavujú príslušnú Vysokú zmluvnú stranu záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru vo vzťahu k sporom týkajúcim sa skutočností alebo okolností pred dňom urobenia výhrad. Tieto spory sa však podriadia príslušnému konaniu podľa podmienok tohto dohovoru v lehote

jedného roka od uvedeného dňa.

Čl.36

Strana, ktorá je viazaná len časťou tohto dohovoru alebo ktorá urobila výhrady, môže kedykoľvek jednoduchým vyhlásením rozšíriť rozsah svojich záväzkov alebo odvolať všetky výhrady alebo len ich časť.

Čl.37

Vyhlásenia podľa článku 35 ods. 4 a článku 36 budú zaslané generálnemu tajomníkovi Rady Európy, ktorý zašle kópie ostatným Vysokým zmluvným stranám.

Čl.38

1. Spory týkajúce sa výkladu alebo vykonávania tohto dohovoru vrátane tých, ktoré sa týkajú klasifikácie sporov a rozsahu výhrad, budú predložené Medzinárodnému súdnemu dvoru. Námietka týkajúca sa záväzku Vysokej zmluvnej strany predložiť príslušný spor na rozhodcovské konanie však môže byť predložená dvoru len v lehote troch mesiacov potom, čo jedna strana oznámila druhej strane úmysel obrátiť sa na rozhodcovské konanie. Každá takáto námietka urobená po uplynutí tejto lehoty bude predložená na rozhodnutie rozhodcovskému tribunálu. Rozhodnutie dvora bude záväzné pre orgán, ktorý sa sporom zaoberá.

2. Predloženie spornej veci Medzinárodnému súdnemu dvoru podľa predchádzajúceho ustanovenia má za následok prerušenie príslušného zmierovacieho alebo rozhodcovského konania až do vyhlásenia rozhodnutia dvora.

Čl.39

1. Každá Vysoká zmluvná strana sa podriadi rozhodnutiu Medzinárodného súdneho dvora alebo nálezu rozhodcovského tribunálu v každom spore, ktorého je stranou.

2. Ak si jedna zo strán v spore nesplní záväzky z rozhodnutia Medzinárodného súdneho dvora alebo z nálezu rozhodcovského tribunálu, druhá strana v spore sa môže odvolať na Výbor ministrov Rady Európy. Ak to Výbor ministrov Rady Európy považuje za nevyhnutné, môže dvojtretinovou väčšinou zástupcov oprávnených zasadať vo výbore prijať odporúčania s cieľom zabezpečiť splnenie tohto rozhodnutia alebo nálezu.

Čl.40

1. Vysoká zmluvná strana môže tento dohovor vypovedať až po uplynutí lehoty piatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tohto dohovoru pre túto stranu so šesťmesačnou výpovednou lehotou, ktorá začína plynúť od doručenia oznámenia generálnemu tajomníkovi Rady Európy; ten oznámi túto skutočnosť ostatným zmluvným stranám.

2. Výpoveď nezbavuje príslušnú Vysokú zmluvnú stranu záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru vo vzťahu k sporom týkajúcim sa skutočností alebo okolností pred dňom oznámenia podľa predchádzajúceho odseku. Tieto spory sa však podriadia príslušnému konaniu podľa podmienok tohto dohovoru v lehote jedného roka od tohto dňa.

3. Každá Vysoká zmluvná strana, ktorej zanikne členstvo v Rade Európy, prestáva byť za tých istých podmienok zmluvnou stranou tohto dohovoru v lehote jedného roka od tohto dňa.

Čl.41

1. Tento dohovor je otvorený na podpis členom Rady Európy. Dohovor podlieha ratifikácii. Ratifikačné listiny budú uložené u generálneho tajomníka Rady Európy.

2. Tento dohovor nadobudne platnosť dňom uloženia druhej ratifikačnej listiny.

3. Pre každého signatára, ktorý ratifikuje tento dohovor neskôr, nadobudne platnosť dňom uloženia jeho ratifikačnej listiny.

4. Generálny tajomník Rady Európy oznámi všetkým členom Rady Európy nadobudnutie platnosti dohovoru, ktoré Vysoké zmluvné strany ho ratifikovali, a každé neskoršie uloženie ratifikačných listín.

Na dôkaz toho podpísaní, riadne na to splnomocnení, podpísali tento dohovor.

Dané v Štrasburgu 29. apríla 1957 v jednom vyhotovení, v anglickom a vo francúzskom jazyku, pričom obe znenia majú rovnakú platnosť. Toto vyhotovenie bude uložené v archíve Rady Európy. Generálny tajomník zašle overené kópie každému signatárovi.